

MOTION TILL SAMETINGETS PLENUM I STORHOGNA 22-24 MAJ 2007.

HÄLSOKONTROLLPROGRAM OCH DESS FINANSIERING.

Behovet att hålla renar väl samlade inom ett mindre område har under senare tid ökat. Då renar utfordras under olika delar av året kan dessvärre smittsamma sjukdomar uppstå. Dessa kan uppstå på grund av olika orsaker, och dessa orsaker kan vara svåra att förebygga eller förhindra. En av anledningarna till att hålla en samlad skock av renar i en mindre hage kan just vara för att kunna kontrollera och övervaka födointagen. Problemet med smittsamma sjukdomar skulle kanske kunna helt undvikas med större hagar eller med att ha renarna på sk stödutfodring dvs där renfoder är tillgängligt men utan någon inhägnad. Detta innebär dock att ständig tillsyn måste utföras så att alla renar stannar på avsett område, och dessutom så tappar man möjligheten att tillförsäkra sig om att alla renar får tillräckligt med föda. Enligt djurskyddslagen så skall djurens ägare tillse att djuren har tillräckligt med föda och därigenom så är helutfodring det enda alternativet under vissa förhållanden. I en sameby kan dessutom flera grupper/renägare använda sig av hagar som ligger i relativt nära varandra, och uppstår smittsamma sjukdomar så kan dessa lätt spridas. Både det foder och de krubbor som används kan påverka spridningen av smittsamma sjukdomar och det är viktigt att dessa är anpassade till varandra samt att de personer som arbetar med utfodringen har antingen aktuell utbildning eller traditionell kunskap. Det bedöms att vara möjligt att kunna planera utfodring och därigenom underlätta en effektiv, rationell och miljövänlig djurhushållning. När det kommer till de sjukdomar som kan komma att uppstå är det dessvärre inte lika lätt att förutse och planera för eliminering av sådana. En mängd faktorer spelar in här och det är omöjligt att förutse eventuellt händelseförlopp eller tidpunkt för ett eventuellt utbrott. Risker finns dessutom att spridningen av olika sjukdomar ökar, och detta på grund av mildare vintrar. Kvaliteten på det foder man använder kan också variera, och även om man införskaffar foder från erkända leverantörer med kvalitetsgaranti har erfarenheten visat att det händer att fodret inte håller den kvalitet som utlovats eller är fri från smitta. När en sameby/siida/renägare har fått ett utbrott av någon smittsam sjukdom inom sin renhjord, är det nödvändigt med snabba och resoluta åtgärder. En del av dessa kan utföras av renägarna själva efter kontakter med till exempel: distriktsveterinärer, länsveterinär och lantbruksuniversitet. I samband med EU-anslutningen så försvagades gränsskyddet och risken för att nya sjukdomar kommer in i landet har ökat. På kontinenten förekommer flera sjukdomar som Sverige aldrig haft eller som utrotats. För att undvika att dessa sjukdomar kommer till vår del av världen har flera övervaknings- och hälsokontrollprogram startats.

Statens Jordbruksverk (SJV) är den myndighet som är ansvarig myndighet för kontroll och bekämpande av smittsamma sjukdomar hos djur, samt för övervakning av det nationella sjukdomsläget. För enskilda sjukdomar vilka näringen finner anledning att bekämpa, kan ett frivilligt kontrollprogram inrättas. Ett sådant program skall drivas av en huvudman som SJV utser med stöd av lagen om kontroll av husdjur. SJV jobbar även för att öka medvetenheten och kunskapen hos veterinärer och djurägare. Det finns således redan idag relevanta möjligheter att kunna förbättra djurskyddet för rennäringen, men det är oklart för motionärerna hur dessa möjligheter är implementerade och om en småskalig renskötsel överhuvudtaget kan tillämpa de rutiner som är framtagna för en djurskötsel som baseras på stordrift. Vid ett eventuellt sjukdomsutbrott är det dessutom ofta behov av ett snabbt agerande för att minska smittspridningen och skadorna såväl som lidandet. Provtagning och anlitan av veterinärer inklusive nödvändiga laboratorieundersökningar med mera, kommer att bli kostsamma. På lång sikt kan kostnaderna bli ännu högre om man underlåter att göra nödvändiga undersökningar på grund av bristande ekonomi hos den enskilde renägaren eller berörd sameby. Detta genom att sjukdomen kan spridas och drabba fler områden och/eller renar. Det borde således finnas möjligheter för den enskilde eller sammanslutning av enskilda som drabbas av misstänkta smittsamma sjukdomar, att kunna få undersökningskostnaden täckt genom ett snabbt administrativt beslut. Även om kostnaden initialt måste belasta det samiska samhället bör man ändå undersöka om det finns källor på svensk eller europeisk sida som kan finansiera en långsiktig lösning på det redovisade förhållandet.

Med anledning av det ovan kortfattat & summariskt anförda så hemställer undertecknad om att styrelsen utreder ärendet och föreslår lämpligt agerande till plenum i Luleå innevarande år.

Tomas Stenlund

Tjänstgörande ersättare i Vuovdega.